

HVIDBJERG KOST- OG REALSKOLE

Dimittender juni 1945



Bagerst fra venstre: 1. , 2. , 3. Bjarne Michaelsen, Hvidbjerg, 4. , 5. , 6. , 7. , 8. , 9. , 10. , 11. , 12. Svend Aage Lynggaard, Hvidbjerg.

Forrest fra venstre: 1. , 2. , 3. , 4. , 5. , 6. , 7. , 8. , 9. , 10. , 11. , 12. .

Billede fra elevforeningens årsskrift 1945-46

Hvidbjerg Realskoles Eksamensresultater.

Hvidbjerg Kost- og Realskole afsluttede i Gaar Eksamen i ældste Klasse. Til Præliminæreksamen var indstillet 20 Elever. En af disse blev syg inden Eksamen, og de øvrige 19 bestod med følgende Resultater (Fadrens eller Værgens Stilling og Bopæl er angivet i Parentes):

Kresten Bangsgaard (Gdr., Skjoldborg) 222 Points = 14,80 (Udmærkelse).

Anna Marie Hviid (Afd. Gdr., Gettrup) 213¹/₃ P. = 14,22.

Inger Johanne Højbjerg (Uddeler, Hvidbjerg) 200²/₃ P. = 13,38.

Agnethe Jensen (Gdr., Styvel) 209 P. = 13,93.

Hans Erik Wolder Jensen (pens. Lærer, Holstebro 212 P. = 14,13.

Marie Larsen (Opsynsmand, Faarhoff) 213 P. = 14,20.

Svend Aage Lynggaard (Kirkebetj., Hvidbjerg) 215²/₃ P. = 14,38.

Askov Lyngs (Gdr., Lyngs) 214 P. = 14,27.

Hans Chr. Lyngs (Gdr., Jestrup) 171¹/₃ P. = 11,42.

Johannes Vilhelm Mehr (Sognepræst, Røhr 207²/₃ P. = 13,84.

Bjarne Michaelsen (Malerm., Hvidbjerg) 209¹/₃ P. = 13,96.

Elise Mogensbjerg (Husmoder, Hvidbjerg) 220 P. = 14,67 (Udmærkelse).

Aage Møller Nielsen (Gdr., Haring) 216 P. = 14,40.

Else Marie Pedersen (Landpost, Hvidbjerg) 203 P. = 13,53.

Peder Pedersen (Gdr., Hørdum) 221 P. = 14,73 (Udmærkelse).

Viggo Pedersen (Gdr., Villerslev) 216²/₃ P. = 14,44.

Henning Rytter Poulsen (Landm., Gl. Bedsted) 194 P. = 12,93.

Kaj Thomsen (Afd. Slagtermester, Lyngs) 206¹/₃ P. = 13,76.

Kirsten Yhr (Læge, Hvidbjerg) 212 P. = 14,13.

Til at bestaa kræves 170 Points, og til Udmærkelse kræves 217²/₃ Points.

Skolens Afslutningsfest holdes paa Hvidbjerg Kro Lørdag Eftermiddag.

Hvidbjerg Realskoles Afslutningsfest

holdes i Lørdags og var paa Grund af det store Elendigt henlagt til Hvidbjerg Kro. Her holdt Bestyrer J. u. s. en velkommen, hvorefter der blev drukket Kaffe. Efter Kaffeordet afsluttede Bestyreren Beretning for det forløbne Skoleaar og udtalte bl. a.:

Hvidbjerg Realskole har ikke lidt stærkt under Besættelsen, men det afsluttede Skoleaar var det, vi kom til at mærke stærkest gennem Begivenheders Tryk. Skoleaaret kunde begynde med normal Timeplan, men ved Fastelavnstid blev Toggangen yderligere indskrænket, og vi maatte ned til 40 Minuttsplanen. Da Hverandagsskolen kom, blev det helt galt, og der var ingen anden Udvej end at lade Togelevne flytte hertil som Kostelever.

Dette skete for næsten alle Togelevnes Vedkommende, og det gennemførtes ved den størst mulige Udnyttelse af Skolens egen Plads, som blev suppleret med Pladser, der med megen Velvilje blev stillet til Ræddighed i Byen, hvor der for Tiden bor 11 Kostelever. Det lykkedes at komme igennem Vinteren, uden at vi i eneste Dag maatte lukke p. Gr. af Brændselmangel. I Sammenligning med mange Realskoler, der foruden Brændselserie har maattet give en stor Del af deres Togelevne Ferie paa ubesemt Tid, er vi kommet helskindede gennem Aaret. Og det har stor Betydning, naar vi nu efter Sommerferien skal fortsætte Arbejdet, forhaabentlig uden et stadig mere og mere normale Forhold.

Elevtallet har været stigende. Skoleaaret begyndte med 86 Elever, og der er Haab om, at Tallet næste Aar bliver over 100. Ved Skoleaarets Slutning er der 31 Kostelever.

Den nye Præliminæreksamens-Ordning vil blive gennemført saadan, at første Hold uddannes 1948. Der væsentligst allerede nu at gøre Rede for den nye Ordning, men det kan fastslås, at der af nye Fag vil blive Svensk Kemi, og kv. Husgerning m.m. Dansk ophævet med at være Dumpsfag, og paa Eksamenbesvarelse skal opføres Karakterer i Tegning, Skrivning, Sang og Gymnastik som Oplysningskarakterer, der ikke tæller med i Genemsnit.

At der er væsentlige Fordele forbundet med den nye Ordning er hævet over enhver Tvivl, men at det bliver en betydelig Omlægning i Skolens Arbejde, er lige saa givet.

Disse Ting var de væsentligste i det svunde Aar. Om Elevernes Arbejde er der det at sige, at vi selvfølgelig har kunnet spore de ekstraordinære Tiders Indflydelse. Men det har kun været sundt, at ogsaa Skoleungdommen skulde mærke hvor Skoen trykkede. Om den afgående Klasse gælder, at den er gået til sit Arbejde bade med Interesse og den fornødne Alvor, og at dette bærer Lønnen i sig selv, viser de pæne Resultater som I har opnaaet. Jeg kan da slutte Skoleaaret med Tak til Eleverne for godt Arbejde og ærlig Indsats. Jeg vil ogsaa rette den Tak til mine Medarbejdere, Lærerne. Vi har kunnet staa enige i at trods alle Vanskeligheder.

Det kan noteres, at Tuberkulosestationen i Thisted i Foråret foretog Tuberkulinprøve af Elever og Lærere, og alt fandtes i god Orden.

I Fortsættelse af Beretningen talte Bestyreren derefter til Dimittenderne om

Ret og Pligt.

I det forløbne Aar er mange og forskellige Oplevelser gaaet hen over os og over vort Land og Folk. Sammen har vi oplevet Krigen, og sammen har vi med jublende Glæde hilset Freden og Friheden velkommen.

Med alle Sanser vagne har vi oplevet og modtaget Indtryk, der vil blive os uforglemmeligt kære. Tiden har næppe talt stærkere til os end det sidste Aar. Den har lært os, hvad vi dybest af alt skal foragte hos Mennesket, de lave, voldske og dyriske Instinkter, der faar Mennesket til at forbyrde sig mod Menneske.

Den har lært os, hvad vi stærkest af alt skal frygte, ikke Staalet og Ilden og Kampen, men Svagheden i vort eget Bryst. Og den har ogsaa lært os, hvad vi højest af alt skal værdsætte, ikke Magten og Tvangen, men Retten og Friheden.

Her er vi forsamlet om og med et Udslut af den danske Ungdom, som Danmark mere end noget andet maa sætte sin Lid til, og ikke mindst for den er det nødvendigt at besinde sig paa Skillevejen til en ny Tid. For jer, I Unge, og for de Ældre med, vil jeg da gerne prøve at gøre op, hvad I ejer, og hvad I skylder I og til det Samfund, hvori I er sat, og jeg vil gøre det med Forudsigelse af den Fortættelse hos jer, naar man gør Status, saa er det ikke blot for at se tilbage og gøre op,

hvordan man klarede den Tid, der svandt, men saa er det ogsaa for at se frem og gøre op, hvilke Forudsætninger man har at møde den kommende Tid med.

Inden for et Menneskesamfund vil det, vi ejer, sige det, som vi kalder vor Ret, og det, vi skylder, er det, vi kalder Pligt. Ethvert Samfund stort eller lille bygger paa de to Grundpiller. Et Menneskesamfund kan være af mange forskellige Størrelser, og det vil her frødrage tre forskellige Menneskesamfund: Hjemmet, Skolen og Landet, og pointere Forholdet mellem Ret og Pligt i disse forskellige Samfund.

Hjemmets Fortættelse.

Det gode og velordnede Hjem vil altid opdrage sine Børn til den rigtige Fortættelse af Ret og Pligt. Set fra Skolens Synspunkt er det noget aldeles fundamentalt, at Ungdommen Pligtfølelse næres og holdes vaagen gennem Hjemmets Krav til den. Der er en farlig Tendens i vor Tid i Mødet med yderligere Tider til al tid og ubestemt, at at give en Skole Skylden, hvis en Eleve Udbytte og Resultater ikke svarer til de stillede Forventninger, men der gøres ofte stor Uret herved, thi over for den Ungdom, som ikke i Hjemmet stærkt og uopgængeligt møder Kravet om at gøre sin Pligt og passe sine Ting, staa Skolen i de fleste Tilfælde magtesløs. Det er en næsten Overbevisning, at der kan opnaas store Resultater ved en fuldstændig Enighed mellem Skole og Hjem paa dette Omraade.

Hjemmet maa forlange Pligtfuldelse af sin Ungdom. De Unge har Ret til at vente Fortættelse af den Arbejdsmoral, de har at styve, saaledes at der afses den fornødne Tid dertil, og saaledes at de ydre Rammer er saa gunstige som muligt. Der er noget sundt og opdragende i dette, at den Unge faar Lov til indordnings sig under de Omstændigheder, hvori Livet har sat ham. For den Unge gode Forhold i og gode Udbytte af Skolen og af Livet i det hele taget, er det af den største Betydning, at saavel hans Ret som hans Pligt i Hjemmet er nøje præciseret.

Arbejdet i Skolen.

Men ogsaa en Skole er som et lille Samfund for sig. Jeg vil bruge et Billede, og sammenligne det lille Skolesamfund med et Træ, der vokser op med en rank og kraftig Stamme og med mange smukke Grene. Kun hvis Roden er sund, kan Skolelivet udfolde sig og smukt og til Gavn og til Tilfredshed for alle. Som Skoletræets Rod vil jeg opfatte den Moral, der raader paa Skolen og præger den, og om den vil jeg gerne have Lov til at sige lidt.

Moral er ikke noget, vi behøver at besidde af Hensyn til os selv, men af Hensyn til andre. Den, der f. Eks. er Elev eller Lærer i et Skolesamfund, maa paa mange Maader lægge Bånd paa sine naturlige Instinkter; ellers vil han hurtigt komme til at støde sammen med andre. Moralen bestaar derfor netop i at kunne beherske de naturlige Instinkter, og selv om man ikke nøjagtig kan præcisere den, saa kan man sige, at den er det, som passer til Tiden og Stedet for de fleste Mennesker.

Moral er altsaa en Nødvendighed. Det maa vi holde fast ved, og det nytter ikke, at nogen vil prøve at bortforklare den som en kristen Særhed og ontalen den haanligt, nærmest som en Form for Idiologi. Ogsaa ikke-Kristne maa indordne sig under en Moral, hvis de vil leve deres Liv blandt andre. Et Samfund - ogsaa et Skolesamfund - kan ikke i Længden bestaa, hvis hver især gør, som han har lyst til.

Jeg har ønsket at fremhæve dette Moralgreb saa stærkt, thi naar der er Tale om Ret og Pligt indenfor et Skolesamfund, og jeg i den Forbindelse skal definere en Eleve Pligt, saa vil jeg ikke gøre det ved en Oprensning af de mange enkelte Ting. Skolen venter sig af ham eller hende, saa som Flid, god Opførsel, ordentligt Arbejde, Præcision osv., men simpelt hen ved at sige det saadan, at som Borger i et Skolesamfund, der bestaar Pligten alene i dette at være Medarbejder paa Skolens Moral. Dermed er alting sagt, thi der Eleven først gaaet ind under den Orden, der er Skolens, da er ogsaa dermed alt andet i Orden, da er Borgerpligten opfyldt. Den, der ikke forstaa at udvise Moral, kan aldrig blive en god Borger i et Samfund og mindst af alt i et Skolesamfund.

Naar Eleverne paa Moralens Linje gør deres Pligt i en Skole, kan de ogsaa bagefter kræve deres Ret, men ogsaa først bagefter, thi her som i det borgerlige Samfund gælder Beglen: „Gør din Pligt og kræv din Ret“. Den omvendte Orden, som desværre i Mellemkrigsarene opnaaede alt for megen Aktualitet, er absolut forkastelig. Den er umoralisk.

En god Undervisning er altid noget af det, der ligger en Skole mest paa Sinde, at den maa have det rette Held til at dygtiggøre sine Elever. At dette virkelig kan lykkes, og at Skolen paa dette Omraade fuldt ud kan opfylde sin Pligt, er dog i første Række afhængig af, at Eleven ikke paa nogen Maade forsummer deres Pligt.

Plads for selvstændige Meninger.

Det er Elevers Ret til en vis Grad at kræve Hensyn til hans Individualitet, thi det er ikke en fri, dansk Skoles Opgave at skabe enrettede Mennesker. Selvstændige Meninger skal have deres Form, naar blot de er anstændige, og det vil igen sige, at de ikke er stridende mod Moralen. Den svage Elev har Ret til at vente Støtte og den dygtige Elev har Krav paa ikke at blive hæmmet. Den personlige Udvikling skal have frit Løb indenfor de Grænser, som Moralen sætter.

Ligeledes har Eleverne et rimeligt Krav paa Retfærdighed i Skolen. Der kunde nævnes endnu mange flere Rettigheder, som Borgerne i et Skolesamfund har Krav paa, og sikkert kunde Eleverne selv allerede gøre Rækkens betydeligt. Men jeg vil fremhæve, at over alle andre Krav staa Kravet om, at Skolens Moral hævdes, saaledes at ikke den enkelte ved sin Mangel paa Evne til at indordne sig under Moralen Krav faar Lov til at gribe forstyrrende ind i Helheden, men at tværtimod hver enkelt er med til at fremme den Moral, der er en saa absolut Betingelse for, at en Skole kan blive et godt Fristed, et godt Arbejdssted og et godt Grested for Evner og Kræfter.

Borger i Danmark.

For eller siden maa Skolesamfundets Medlemmer træde ud som Borger i det store fælles Folkesamfund, der hedder Danmark. Kun den, der har faaet lært at optræde som en god Borger i det lille Samfund, har Mulighed for at blive en god Borger i Danmark. Man kommer bedre frem i Livet med jævne Kundskaber og en god Moral end med store Kundskaber og en daarlig eller maaske slet ingen Moral. Den, der træder ud i Livet uden at kende det rette Forhold mellem Ret og Pligt, vil uævergigt lide. Fanden imod før eller siden, og det er kun Livets Retfærdighed, at det gaar saadan.

Den Tankegang, der ligger bag ved Ordene: Jeg forstaa at stille mine Krav og at nyde det mest mulige med at yde det mindst mulige, er et Børn af den forrige Verdenskrig, da Ungdommen drog til Fronten og kæmpede for at fastholde Troen paa, at den ørede sit Liv, for at Slægterne efter den Tidsaand, som i Efterkrigsarene raadede i de Lande, der havde været med i det store Opgr.

Og Opgræbet skabte en Tidsaand, der ogsaa her i Landet maatte som en Grænsedragning mellem Sjælens, svækkede, Modtagelighed for aandelige Værdier, opbleste moralske Begreber og befordrede en ren materialistisk Indstilling over for Tilværelsen. Derfor er den Tidsaand, som i Efterkrigsarene raadede i de Lande, der havde været med i det store Opgr.

Og Opgræbet skabte en Tidsaand, der ogsaa her i Landet maatte som en Grænsedragning mellem Sjælens, svækkede, Modtagelighed for aandelige Værdier, opbleste moralske Begreber og befordrede en ren materialistisk Indstilling over for Tilværelsen. Derfor er den Tidsaand, som i Efterkrigsarene raadede i de Lande, der havde været med i det store Opgr.

Men et Folk kan ogsaa opleve en Tidsaand, der virker samende og selvforlængende, som vækker Oftrængen i de mange enkelte. Derfor tør vi tro og haabe, at vi nu ikke blot staa ved en ond Tids Ligebegejlelse, men ogsaa ved en ny Tids Morgenrøde. Staaende paa dette løfterige Stade vil jeg gerne have Lov til at sige til jer, I Unge her i et Del af Danmarks Ungdom, som vi venter skal gøre Fremtiden lysere i vort Land. Vær da med til at vende Strømmen, saa Ordene Ret, Pligt og Ansvaret ikke længere skal staa i Skammekrogen. Vi, at I forstaa, at Ordet „Jeg“ er Sprogets mest kongelige Ord, saa I derne kan blive bedre for os alle, maa-also ikke økonomisk, men i alt Fald moralsk. Det sker ved, at hver især paa den Plads, hvor han er sat, gør sit bedste for at tjene Hjemmet, Samfundet og den Gud, der selv har kaldet os til at tjene.

Efter Tiden uddeltes Eleverforeningens Flidapremier, der bestod af Gavekort, til Anna Hviid, Gettrup, Ole Bak Jensen, Vang pr. Thisted, og Martin Jensen, Styvel.

P. Jensens Boghandels Premier tildeles Kirsten Yhr, Hvidbjerg, og Johannes Mehr, Røhr.

En af Dimittenderne, Kresten Bangsgaard, rettede paa Elevernes Vegne en Tak til Skolen og Lærerne.

Pastor Mehr, Røhr, udtalte paa Forældrenes Vegne en Tak til Skolen og bragte gode Ønsker for Fremtiden. Lærer Høppe, Barslev, sluttede den smukke Fest med en kort Tale til Dimittenderne og med Ben.

Om Aftenen spillede den traditionelle Fodboldkamp mellem gamle og nuværende Elever, hvor de nuværende Elever vandt med 8-1.